

Pyhtään kiinteät muinaisjäännökset n:o 8

PYHTÄÄ

Siltakylä

peruskartta 5024 07 PERNOO

Erunamossen 1

koordinaatit: N-pää, x = 6712 12, y = 486 07, z = 15-20

S-pää, x = 6711 64, y = 486 10, z = 15-20

kl Siltakylä

tl Västbroas 5¹³, om. Atle Broas, os. 49220 Siltakylä

Tjeder 1²⁸, om. Svea Tjeder, os. 49220 Siltakylä

Kivikautinen asuinpaikka. II.

Löydöt: KM 18925:1-2 poikkikirves, hiomakivi

19129 taltta, keramiikkaa, iskoksia ym

Faikkaa koskevia tietoja:

- 1972 Verif. KM 18925
- 1973 M.Huurre: tarkastukset 25.5. ja 26.10.
Rauhoitusilmoitus n:o 4105/23.10. Svea Tjeder
Rauhoitusilmoitus n:o 4106/23.10. Atle Broas
Ilmoitettu seutukaavaliitolle, kirje n:o 3877/19.10.73
- 1974 Iäninballituksen lausuntopyyntö 8.2. Atle Broaksen enomuk-
sen johdosta
n:o 3691/9.7. Museoviraston lausunto (liitteenä M.Huurteen
lausunto)
- 1975 14.3. Svea Tjederin pyyntö asuinpaikan rajauksesta
8.4. M.Huurre/M.Berkko, paikan pealutus maastossa

M. Huurre: Kivikautisen asuinpaikan tarkastukset

25.5. ja 26.10.1973.

Valokuvat:

1972 lähetti eläkeläinen Heikki Hynni (os. Kangasmäki, 49220 Siltakylä) Pyhtään Siltakylästä Atle Brooksen omistamalta Runamusa-nimiseltä paikalta löytämänsä poikkikirveen ja hioinkiven (KM 18925:1-2). Kävin paikkaa tarkastamassa löytäjän opastuksella 25.5.1973.

Paikka on Pyhtään kirkosta n. 11 km ENE, valtatie n:o 7 (Helsinki-Hamina) varressa olevasta Siltakylän motellista n. 2,5 km pohjoiseen, Västbrooksen talosta (om. Atle Broas) n. 1 km ENE. Sorakuoppa on N-S-suuntaisella harjulla, jonka itäpuolella on Runamusan eli Brunamosseinin niittyalue, etelä- ja länsipuolitse virtaa Nyllykylänpuroon eli Siltakylänjokeen laskeva Karjansuonviejä. Harjussa on sekä hienoa hiekkaa että soraa ja se on jo suureksi osaksi ajettu maailmalle. Paikalla on n. 500 m pitkä ja muutamankymmentä metriä leveä sorakuoppa, jonka eteläosa on Västbrooksen, pohjoisosa taas Tjederin (om. Svea Tjeder).

Kirveen oli Heikki Hynni löytänyt kuopalle tulevalta tieltä, Karjansuonviejän yli johtavan sillan luota, mihin se ilmeisesti oli tullut sillan korjaukseen tuodun soran mukana kuopasta. Hiomakivi oli ollut kuopan pohjalla lähellä Tjederin rajaa ja nähtävästi vierinyt kuopan silloisesta itäreunasta; myöhemmin kuoppa on laajentunut.

Usoittautui, että kuopan reunoilla lähes kauttaaltaan oli merkkejä kivikautisesta asutuksesta. Etenkin niitä oli sen länsireunassa, missä runsaslöytöisimmältä vaikutti alue tilojen rajalta 50-100 m etelään. Siinä maastoa oli kuorittu ja pinnassa oli näkyvissä kvartsia ja kera-

miikkaa melkoisesti. Paikka on korkein säilynyt osa Västbroaxen maalla ja siellä on mm. iso siirtolohkare. Keramiikkaa ym. tuli myös alueen eteläpäässä kartalla näkyvän pienemmän nyppylän kohdalta tien länsipuolelta, missä kuoppaa on käytetty kaatopaikkana.

Myös Tjederin puolella näkyi kuopan länsireunassa vahva kulttuurikerros n. 100 m rajasta pohjoiseen. Pohjoisempaan löytöjä oli harvassa.

Tien länsipuolella maasto laskee loivasti ja muuttuu suoksi. Asuinpaikan laajuutta ei sinne päin voinut määrittää metsän takia, mutta nähtävästi se ei ulotu kovin kauaksi tiestä. Kartalla näkyvän tien on hiekanotto osittain tuhonnut ja uusi kulkee alempana harjun rinteessä. Pohjoisessa korkeuskäyrät kääntyvät luoteeseen ja asuinpaikka jatkuu mahdollisesti sinne päin. Sen sijaan kuopan pohjoispuolella, missä maasto nousee, ei esim. tien kohdalla näkynyt mitään.

Idässä kuoppa ulottuu Tjederin puolella osittain jo suohon. Itäreunalta löytöjä tuli harvaksen, näyttöyn päin rinne on melko jyrkkä.

Kysymyksessä on siis varsin laaja asuinpaikka, pituutta sillä on lähes 500 m. Hiekanotto on tuhonnut sen suurelta osalta, mutta tutkittavaakin on yhä jäljellä.

Mv. Broas toivoi voivansa jatkaa hiekan ajoa edes jossakin määrässä. Koska kuopan itäpuoli näytti varsin niukkalöytöiseltä, lupasin suullisesti, että soraa voi ottaa sieltä. Sen sijaan sovittiin, että kuopan länsipuoli pidetään rauhoitettuna.

Tjederin tilan omistajaa, Svea Tjederiä, en tavannut keväällä. Lokakuussa hän otti puhelimitse yhteyttä ja pyysi käymään maastossa osoittamassa rauhoitetun alueen. Matkan tein 26.10.73 maisteri Anja Sarvaan kanssa. Osoittautui, ettei kysymys ollut niinkään kuopan laajentamisesta vaan syventämisestä ja tasoittamisesta. Lisäksi käpeä kannas, joka oli jäänyt tilojen rajalle, haluttiin puhkaista soranajon helpottamiseksi. Nähdäkseni ei ollut aihetta kieltää aiottuja toimenpiteitä.

Matti Heine

PERUSKARTTA
3024 07 PEANOO

PYHTÄÄ
SILTAKYLÄ
BRUNAMOSSEN 1

SIIRTOLONKARE

PANORAAMA HIEKKAKUOPPA-ALUEEN ETELÄOSASTA POHJOISEEN. LÖYDÖT LÄHINNÄ KUOPAN LÄNSIREUNASTA. TIHEIN LÖYTÖALUE KUVAN KESKI-VAIHEILLA NÄKYVÄN SIIRTOLONKAREEN LUGNA. SIITÄ OIKEALLE NÄKYVÄ JOKUOPAN ITÄLAITAA, JOSSA LÖYTÖJÄ OLI VARSIN NIUKASTI. NÄKYVISSÄ ON VAIN KUOPAN ETELÄOSA. SIIRTOLONKAREEN KOHDALLA OLEVASTA KIELEKKEESTÄ SE KÄÄNTYY HIUKAN VASEMMALLE JA JATKUU VIELÄ. NUOLET OSOITTAVAT LÄNSIREUNAN LÖYTÖVYÖHYKKEEN KUVASSA NÄKYVÄN OSAN.

M. HUURAE 1973

Fyhtään kiinteät muinaisjäännökset n:o 9

FYHTÄÄ

peruskartta 3024 07 IERNÖÖ

Siltakylä

Brunamossen 2

koordinaatit: $x = 6711\ 46$, $y = 486\ 24$, $z = n. 17,5$

k1 Siltakylä

t1 Västbroas 5¹³

om. Atle Broas, os. 49220 Siltakylä

Kivikautinen asuinpaikka. II.

Löydöt: NM 19130 keramiikkaa, kvartsia ym.

Paikkaa koskevia tietoja

1973 M.Huurteen tarkastus

Rauhoitusilmoitus n:o 4106/23.10.

Ilmoitettu seutukaavaliitolle, kirje n:o 3877/19.10.73

M.Huurre: Kivikautisen asuinpaikan tarkastus 25.5.1973.

Kartta: ks. tarkastuskertomus Brunamossen 1.

Käydessäni tarkastamassa Pyhtään Siltakylässä Västbroaxen maalla olevaa löytöpaikkaa (Brunamossen 1, ks. Huurteen tarkastuskertomus 25.5.1973; Pyhtään kiinteät muinaisjäännökset n:o 8), löysin toisenkin kivikautisen asuinpaikan, joka sai nimen Brunamossem 2.

Paikka on Pyhtään kirkosta n. 11 km ENE, valtatie n:o 7 (Helsinki-Hamina) varressa olevasta Siltakylän motellista n. 2,2 km pohjoiseen, Västbroaxen talosta (om. Atle Broas) n. 750 m NE. Kysymyksessä on pienehkö hiekkakumpare Runamusen eli Brunamossenin niityn eteläpuolella, Karjasuonvievän yli johtavasta sillasta n. 100 m itään. Asuinpaikka-alueen Brunamossen 1 eteläpää on kumpareesta n. 250 m NNW.

Paikalla on hiekkakuoppa, jonka eteläreunalta löytyi kvartssia ja keramiikkaa. Asuinpaikan tarkempi laajuus jäi selvittämättä. Maaperä on hiekkaa ja soraa.

Matti Huurre

